

נגמר הדין פרק ששי סנהדרין

מה.

עין משפט נר מצוה

א ג מיי פ"ג מהלכות
סוטה הלכה יא סמג
עין נד:
יד ב מיי פט"ו מהלכות
סנהדרין הלכה א סמג
עין קז:
זו ג מיי פ"ב מהלכות
נזיק ממון הלכה י סמג
עין סה טור ש"ע ח"מ
סימן מי ש"ק ו:
זו ד מיי פט"ו מהלכות
סנהדרין הלכה א סמג
עין קח:

תורה אור השלם

1. הוציא את המקל אל מחוץ למחנה וסמכו כל המשפיעים את ידיהם על ראשו ונגמו אותו כל יקרא כד יד הוציאת את האיש ההוא או את האשה ההוא אשר עשו את הדבר הרע הזה אל שערך את האיש או את האשה וסקלתם באבנים ומתו: דברים יז ה והשפתי וזה מן הארץ ונעטרו כל העשים ולא תעשנה בומתקבד:
2. יחזקאל כח כג
3. לא תאמר ולא תשר את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני י:
4. יד העדים תהיה בו בראשונה להמיתו ויד כל העם באחרונה ובעת הרע מקריב:
5. דברים יז ז יד העדים תהיה בו יד כל העם באחרונה ואיש לא יקרה בהמשך אלא איש לא יקרה בהמשך היכלי הקדש יעלו שמות י"ג

לעני רש"י

טורנוצ' [טורנוצ' 1]
קטע.

רבינו הגנאל

האיש מכסין אותו ומפארו והאשה מלפניה ומלאחריה דברי ר' יהודה וזכאי אין האשה נסקלת ערומה ואקשי למימרא מאי דר' יהודה לא חייש להרהורא ורבנן חייש להרהורא והא ענין סוטה איפכא שמענא להו דתנן וכן ארוח בבגדיה אם נקרעו נקרעו אם נפרמו נפרמו או שהוא מגלה את לבו כולה ר' יהודה אומר אם היה לבו נאה לא היה מגלהו כי ורש"י רבא התם בענין סוטה חייש' שפא תנא מבי"ד אבא ריתגרו בה פרוחי כהונה כו' שאר השמועה פשוטה היא: [מתני'] בית הסקילה היה גבוה שתי קומות בו תנא וקומה שלו הרי כאן שלש איני והא תנן בפרק שור שנגזר מה בור שהוא כדי להמית עד עשרה טפחים אף כל שהוא כדי להמית עד עשרה טפחים הנה ר' טפחים די כתי להמית ופירק רב נחמן בעיני המיתו במהרה כדי שלא יצטער לפיכך מבגדיהן אותו ג' קומות ואם תאמר אי הכי ליבגדיה טפי חיישינן שמא תביקע כרסו ויצאו בני מעו לחוץ ורבא לדי גינול: ירושלמי פריקין בין הנסקל לגופו הכי אינו

הא אותה בכסותה. לאו מקרא דריש דהא ליכא מייעוט להכי דלוחו אינטיקך למידרש בלא כסותו אלא היינו טעמא דמפוש משום הרהורא או משום זיוונא: **אלא** במה שענינו רואות. והא דלמך סוף פ"ק דמגילה (דף טו.) כל האומר רצח רחב מיד נקרי האמר בההו זיונה ומכירה **ברור** לו מיתה יפה. י"מ משום דלרעך כמון לא שייך ממייס דחייך קודמין וי"מ משום דכתיב דרישיה דקרא לא תקוס ולא תטור ולשון נקימה היינו מיתה דלאמרינן לקמן צפ' ארבע מיתות (דף טז:) גזי נקוס ינקס כשהוא אומר והבאמי עליכם מרד כו':

ורמינהי מה בור. הא דפרין משור אלדס משום דהתם נמי דרשינן שור ולא אלדס: **מה** בור שיש בו כדי להמית. צ"ק (דף טז:) פ"ה משום דסתם צור עשרה וקשה לר"ת ארצה סתם צור יותר מעשרה כדאשכחן ציפוק וירמיה שהשולכו לצור וכדאשכחן צבור שמילא ישמעאל צן נתייה חללים וכאן פירש דסתם צור אינו פחות מ' מיהו קשה דפרין צריש צ"ק (דף ג.) וסא איילמא אז י' ותולדה לו ט' כמידי ולא עשרה כמידי ומשני והמת יהיה לו אמר רחמנא וקיס להו לרצנן דעשרה מיתה עזדי טעשה ניזקין עזדי מיתה לא עזדי אלמא מהתם ילפינן ומפ"ת דסתם צור הוי יותר מעשרה ומרווייהו לריכי דלי כצד רחמנא והמת יהיה לו ה"א כלל עיני שימות אפילו בפחות מ' כצד רחמנא צור ואי כצד רחמנא צור ה"א צעמוק כ"כ דלי אפטר שלא ימות צו כצד רחמנא והמת יהיה לו כצדוי למות צו להמית עשרה דקיס להו לרצנן דעזדי מיתה והא דפרין התם סוף סוף זה אז למיתה וזה אז לניזקין אע"ג דט' לא כמידי כלל סברא הוא כי היכי דעשרה אז למיתה משום דיש צו דיש להמית טעשה נמי אז לניזקין דיש צו כדי להטיק אל נמי משום דכתיב מרי זימני צור כי יפתח איש צור או כי יכרה איש צור (שמות כה) דדריש צירושלמי אחד צור למיתה ואחד צור לניזקין: **בניין** שבדחיה. סקילה נאמר תחילה בפסוק ואפילו הכי עזדינן לה לנכסוף משום דאשכחן קרא דסמון קפלה למיתה דכתיב (דברים י) וסקלתם בצלנים ומתים: **בניין** שאף לדורות כו'. אפילו לרצ דיליף דורות משעה צריש הקומץ רבה (מנחות דף ט: ושם) אינטיקין קרא לרצויי הכא לדורות דה"א סניי שאני והא דלאמרינן צפ' טבול יוס (זבחים דף קא.) דלאמר ליה אהרן למשה שמה לא שמעת שהוטרם אנינות אלא צקדשי שעה ולא צקדשי דורות ה"ק שמה כן נאמר לך צפירוש וא"ת למאן דלא יליף צריש הקומץ רבה (ע' שעה מדורות) האמר צבזמים צפ' קדשי קדשים (דף ט.) מוצא שפגס אין אכלים בגינו שירי מנחה

האיש מכסין אותו ומפארו והאשה מלפניה ומלאחריה דברי ר' יהודה וזכאי אין האשה נסקלת ערומה ואקשי למימרא מאי דר' יהודה לא חייש להרהורא ורבנן חייש להרהורא והא ענין סוטה איפכא שמענא להו דתנן וכן ארוח בבגדיה אם נקרעו נקרעו אם נפרמו נפרמו או שהוא מגלה את לבו כולה ר' יהודה אומר אם היה לבו נאה לא היה מגלהו כי ורש"י רבא התם בענין סוטה חייש' שפא תנא מבי"ד אבא ריתגרו בה פרוחי כהונה כו' שאר השמועה פשוטה היא: [מתני'] בית הסקילה היה גבוה שתי קומות בו תנא וקומה שלו הרי כאן שלש איני והא תנן בפרק שור שנגזר מה בור שהוא כדי להמית עד עשרה טפחים אף כל שהוא כדי להמית עד עשרה טפחים הנה ר' טפחים די כתי להמית ופירק רב נחמן בעיני המיתו במהרה כדי שלא יצטער לפיכך מבגדיהן אותו ג' קומות ואם תאמר אי הכי ליבגדיה טפי חיישינן שמא תביקע כרסו ויצאו בני מעו לחוץ ורבא לדי גינול: ירושלמי פריקין בין הנסקל לגופו הכי אינו

גב' פרק אחד. כלומר מעט ממנו מלפניו. ויש אומרים פרק חמיכת בגד. ולשון פרק בחייהו לשיני טורנוצ'ין: ולא אופה. דלון אשה נסקלת ערומה: ור' יהודה. אמר לך אותו לאו למעוטי אשה אתא אלא לאורוי לן נסקל ערוס דמאותו הוא ולא שנה היא. שיהי אין כלן מייעוט והשנה הכבוד. איש לאש לכל מיתות צמורה: להרהורא. שמה יתנו צה עיניה ויבואו לדי הרהורא דלי לאו האי טעמא נהי דלרצנן לא ארצה קרא להפשיטה נעביד לה אן כדי שמתות מהר: צבגיה. של סוטה: נקרעו. כדרך כל הנקרעים: דפרמו. קרע משונה לכאן ולכאן ולחמיכות קטנות: וסופר אה עשרה. קלעי עשרה: ונוסרו כל הנשים. ואם לא היו מקלקלין אותה אין כלן ייסור אס תלא וזכה ואינו מתכוונים לבישה ואפילו היא זכאה שלא נעמאה מכל מקום פרוה היתה שיהי קינא לה ונסתרה: **הלא** דמיתות און ייסור גדול מזה וטעמא לאו משום הרהורא היא: **מיסה יפה.** ולא תצוה: **ציוני דאינש עדיף ליה.** כלומר גדול צעניו טפי מניחא דגופיה הלכך נוח לה שמיסקל בלבושה ומשאה למות ואע"ג דליכא לערל דגופא ולא תצוה אותה להפשיטה הלכך או היא צריכה מיתה יפה: **ניחא דגופא עדיף ליה.** גדול צעניו טפי מציוני הלכך כשתפשיטה זו היא יפה לה: **מתני' היה גבוה שתי קומות.** ומפילו משם לרצן: **הופכו על מהונו יתר:** **גב' סנה וקומה שלו.** שיהי מפילו מעומד ולא מיושב: ומי **ענין כולי האי.** דלאו הכי ליכא שיעור מיתה: מה צור שהוא כדי להמית. משנה היא צבגא קמא (דף ט:) אחד החופר צור ואחד החופר שיש ומערה חייב צנפילת שור וחמור אס כן למת נאמר צור מה צור שיש צו כדי להמית והיינו עשרה טפחים דסתם צור אינו פחות מעשרה טפחים אף כל שיש צו כדי להמית ומאלי ניהו עשרה טפחים היו פחותין מכאן ונפל לתוכן שור וחמור ומת פטור. אלמא עשרה היו שיעור להמית: **מיסה יפה.** שימות מהר: **מיוול.** אס גבוה יותר מדאי מתפזר גופו ואכריו מתפרקין ורכסיו נבקעת: **מניין שדחיה.** נידונו הנוגעים צהר סני ת"ל ירה לא תגע וגו': **יירה.** לשון השלכה כמו (שמות טו) ירה ציס ומשמעות דריש ולא ריבויא: **מניין.** שסקילת אנשים החכרה שם ת"ל סקול דהוא לשון צבזמים כדכתיב (דברים כב) וסקלוה (כל) אנשי עירה צבזמים: **ומנין שבסקילה ודחיה.** אס האזקר לשתייהן כגון שדחפיהו ולא מת: **ס"ל כי סקול יסקל או ירה יירה.** ריבויא הוא דלי חדא מינייהו דווקא קאמר או הא או לא ליכתוב כי סקול או ירה מדכתיב הני לרצויי נאמר או לחלק: **ומניין שאף לדורות.** כל חייבי סקילה תהא דחיה שם:

הא אותה בכסותה. לאו מקרא דריש דהא ליכא מייעוט להכי דלוחו אינטיקך למידרש בלא כסותו אלא היינו טעמא דמפוש משום הרהורא או משום זיוונא: **אלא** במה שענינו רואות. והא דלמך סוף פ"ק דמגילה (דף טו.) כל האומר רצח רחב מיד נקרי האמר בההו זיונה ומכירה **ברור** לו מיתה יפה. י"מ משום דלרעך כמון לא שייך ממייס דחייך קודמין וי"מ משום דכתיב דרישיה דקרא לא תקוס ולא תטור ולשון נקימה היינו מיתה דלאמרינן לקמן צפ' ארבע מיתות (דף טז:) גזי נקוס ינקס כשהוא אומר והבאמי עליכם מרד כו': **ורמינהי** מה בור. הא דפרין משור אלדס משום דהתם נמי דרשינן שור ולא אלדס: **מה** בור שיש בו כדי להמית. צ"ק (דף טז:) פ"ה משום דסתם צור עשרה וקשה לר"ת ארצה סתם צור יותר מעשרה כדאשכחן ציפוק וירמיה שהשולכו לצור וכדאשכחן צבור שמילא ישמעאל צן נתייה חללים וכאן פירש דסתם צור אינו פחות מ' מיהו קשה דפרין צריש צ"ק (דף ג.) וסא איילמא אז י' ותולדה לו ט' כמידי ולא עשרה כמידי ומשני והמת יהיה לו אמר רחמנא וקיס להו לרצנן דעשרה מיתה עזדי טעשה ניזקין עזדי מיתה לא עזדי אלמא מהתם ילפינן ומפ"ת דסתם צור הוי יותר מעשרה ומרווייהו לריכי דלי כצד רחמנא והמת יהיה לו ה"א כלל עיני שימות אפילו בפחות מ' כצד רחמנא צור ואי כצד רחמנא צור ה"א צעמוק כ"כ דלי אפטר שלא ימות צו כצד רחמנא והמת יהיה לו כצדוי למות צו להמית עשרה דקיס להו לרצנן דעזדי מיתה והא דפרין התם סוף סוף זה אז למיתה וזה אז לניזקין אע"ג דט' לא כמידי כלל סברא הוא כי היכי דעשרה אז למיתה משום דיש צו דיש להמית טעשה נמי אז לניזקין דיש צו כדי להטיק אל נמי משום דכתיב מרי זימני צור כי יפתח איש צור או כי יכרה איש צור (שמות כה) דדריש צירושלמי אחד צור למיתה ואחד צור לניזקין: **בניין** שבדחיה. סקילה נאמר תחילה בפסוק ואפילו הכי עזדינן לה לנכסוף משום דאשכחן קרא דסמון קפלה למיתה דכתיב (דברים י) וסקלתם בצלנים ומתים: **בניין** שאף לדורות כו'. אפילו לרצ דיליף דורות משעה צריש הקומץ רבה (מנחות דף ט: ושם) אינטיקין קרא לרצויי הכא לדורות דה"א סניי שאני והא דלאמרינן צפ' טבול יוס (זבחים דף קא.) דלאמר ליה אהרן למשה שמה לא שמעת שהוטרם אנינות אלא צקדשי שעה ולא צקדשי דורות ה"ק שמה כן נאמר לך צפירוש וא"ת למאן דלא יליף צריש הקומץ רבה (ע' שעה מדורות) האמר צבזמים צפ' קדשי קדשים (דף ט.) מוצא שפגס אין אכלים בגינו שירי מנחה

[א] [מוספ' פ"ט] סוטה ח. [ב] [סוטה כ:] לעיל מג. [ג] [ע"ש.] [ד] [סוטה ח. כל הנוטריא.] [ה] [ס' ט.] [ו] [הא קא נסקלתה כ"ל ר"ל.] [ז] [מסות ח. ע"ש.] [ח] [סוטה ט:] לקמן נב. פסחים עה. כמותות לו: [ט] [ב"ק נה.] [י] [לקמן ג:] [יא] [ב"ק נה.] [יב] [ג"ז שם] [יג] [מספ' פ"ט.] [יד] [ב"ק נ:] [טו] [ג"ל ומיין.] [טז] [ר"ל.] [יז] [אשה לאש כ"ל.] [יח] [קדושין נה.] [יט] [ג"מ כב.] [כ] [ע"ש.] [כא] [מספ' פ"ט:] ד"ה אכל בחדל.] [כב] [ג"ל דורות משעה.] [כג] [דף טז.]

גליון הש"ס

רש"י ד"ה הפכו וכו' כשהוא מושבב. ע"י משנת שנות יקב ח"א סימן ה'

מוסף רש"י

פרק אחד. חמיכת בגד מלפניו ושאר כל גופו ערוס (שמות ח.). שכבולה ערוה. אחרונה ופניה. שבת השבת גרסה משני דרזין (שם.) אלא מאי ארוח אותו בלא כסותו. הא דממעט אשה לענין ערוס. דפיק מיהא קרא מיעוטא דלוחו משמע ולא כסותו ולהכי קטע ליה להאי משמעותא דערוס בלשון וכו' גבי אש. לנמוחה (שם.) אותה בכסותה (שם כב.) חייש להרהורא. שלא ימו הולקין את לבס בה (שם ח.). ארוח בבגדיה צבית הנאמר שלה. אם נקרעו. אינו חושש. ואם נפרמו. אינו חושש. פרימה גדולה מקרישה. שנקרעה לקריש הריב. דמינייזר נלע"ג. כמו (שם ער.) האי דפריס סליקא (שם.) ודותר את שערך. מקליעמו (שם.) שמה תצא מבי"ד דבאה. שטרוכה מתנא ולא ינדקו המיס ויתגרו בה. והיו רודים אחריה לו אקט ימיה. פרוחי בהונה. אף על שם שתי מלויין צבזמה יומר משאר הכס (שם.) אחי לאיתגרוי באחרונה. על ידי שמה אס 12 ערומה מתגרה ירס נקיס אחרות (שם.) בגמרי. מוקרת (שם.) מרומי (שם.) דרבנן אדרבנן לא קשיא תמימה שעת ר' יהודה ולא חייש לשיני דרבנן אמר קרא ונוסרו כל הנשים. טעמא מאי אמרי רבנן שמה לבישה ואפילו היא טרוה. משום וסכו כל הנשים. שלא יבואו עמקן לדי משד ותבינה שנות (שם ח.) הכא. ששא נסקלת. אין לך ייסור גדול מזה לאחיות (שם.) ליעביד בה תרתי. מיתה מרוב (שם.) מר סבר ביוני דאיניש עדיפא ליה. חשבו על האלם ושינו ל טפי מנפלה דגופיה. לנכסוף מיתה יפה לא לסקל לנכסוף ואע"פ שעניו נמשך אשוי ממחר למות. ולא יסקל ערוס ויפצה. וכי יסקל סבר לערל דגופא עדיף ליה וזו חיה מיתה יפה לו לסקל ערוס ואע"פ שמתנזה לו ויסקל יסקל בלבושו ומשך עברו (שם.)

דומה נופל מדעת לנופל שלא מדעת משהיה דר' אישה אמרי אינו דחבטין תורא בחייליה אין בו משום ריסקו אברים קומי ר' פינחס חבטו תורא בחייליה אמר לן בחייוכו שרוני שוניה וקם וערק אמר ברוך שבהי בחכמים וכו' רביהם שאמרו אילין דחבטין תורא בחייליה אין בו משום ריסקו אברים: ומניין שטעון סקילה שנאמר סקול יסקל ומניין דחיה שנאמר ירה יירה סקילה ירה יירה זו דחיה ומניין שטעון ב' דחיות ת"ל יירה. ת"ר מניין שאף לדורות כן שנאמר כי סקול יסקל או ירה יירה. לא ואם נוטל האבן